

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

28. An Religiosi post Concilium Tridentinum possint habere peculium, id est redditus annuos ad nutum Superiorum revocabiles, & ad solos usus honestos & pios, idque ex causa legitima? Et docetur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

intentione vouentium quæ ex ipsa praxi, & communi estimatione colligi potest, dici possit, votum obligare in hoc casu, & non in illo. Sic etiam non potest licite accipere aromata vt domi comburat ad suam commoditatem, licet in præsentia domini possit ea ex eius imperio comburere absque licentia sui Prælati. Et hæc omnia docet Eminentiſſ. Cardinalis de Lugo *vbi supra*.

RESOL. XXVII.

An Religiosus peccet contra votum paupertatis & contra Bullam Clem. VIII. si absque superioris licentia accipiat pecuniam, vt ipse libere disponat in elemosinam nomine ipsius, qui dedit? Ex part. 1. tr. 6. Ref. 29.

§. 1. **C**asus hic frequenter contingit inter Religiosos: & partem affirmatiuam tueritur Turrianus in 2. 2. tom. 1. disp. 84. dub. 3. Rodriguez in exercitiis spirit. part. 3. tract. 3. cap. 15. Valquez apud Turrianum, & nouissimè Hieronymus Cenedo de paupertate relig. dub. 24. num. 11. Layman in Theol. mor. lib. 4. tract. 5. cap. 7. num. 16. Probat hanc sententiam Turrianus: quia donans per talem concessionem, post acceptationem factam à Religioso, aliquo iure priuatur, nec potest illam reuocare, nec licitè de bonis Religioso concessis disponere; hoc ius reuera transit in Religiosum, nempe facultatem libere disponendi de illis bonis: ergo sine consensu Superioris non poterit illa facultate vt Religiosus, sine peccato contra votum paupertatis. Secundo probatur à Cenedo: nam in tali casu Religiosus efficitur dominus iuris administrandi, idque independentè à Superioris voluntate: ergo, &c.

2. sed contrariam sententiam, tanquam probabiliorè tenendam esse iudicauit, & nunc maxime: nam illam inuenio apud Faustum in thes. Relig. lib. 8. quest. 109. num. 2. & apud Sanchez in summ. tom. 2. lib. 7. cap. 30. num. 4. & ita etiam sentiunt multi Viri docti Religionis nostræ, & Societ. I. E. S. V. Et ratio est: quia votum paupertatis obligat Religiosum, ne accipiat dominium, & proprietatem alicuius rei; in scio Superiore: sed in nostro casu iste Religiosus non accipit dominium illarum pecuniarum, sed tantum accipit illas nomine alieno, nempe, tradentis, vt det pauperibus: ergo, &c.

3. Ad argumentum Turriani respondetur non esse verum donantem non posse reuocare illam concessionem, post acceptationem factam à Religioso: nam dominium illarum pecuniarum semper remansit apud ipsum, nec vnquam habuit animum donandi Religioso; sed meram distributionem illi commisit. Ad argumentum Cenedo respondetur, quod ius administrandi non est dominium, nec vltus fructus, nec vltus; sed ius disponendi de re aliena nomine alieno, & iuxta ipsius præscriptum: ergo propriè non potest dici dominium illius iuris. Et confirmatur, vt ait Sanchez, nam, si quis relinqueret aliquam pecuniarum summam distribuendam in pauperes eligendos, per aliquem Religiosum, certum est, Religiosum illum non esse proprietarium, & dominum iuris illius eligendi: ergo, &c. Adde, quod non quæcunque possessio, & administratio pecuniarum, in scio Superiore, est contra votum paupertatis; sed quando sunt quid iuris; hoc est, quando Religiosus illas administrat nomine proprio independentè à voluntate Superioris, secus autem, quando sunt quid solius facti, hoc est, quia non nomine proprio, sed alieno administrat. Et ita sæpius in praxi consulti.

RESOL. XXVIII.

An Religiosi post Concilium Tridentinum possint habere peculium, id est, redditus annuos ad nutum superiorum reuocabiles, & ad solos vsus honestos, & pios, idque ex causa legitima?

Et docetur Declarationes Cardinalium esse tantum doctrinales, & non decisimas, & non esse necessario standum illis. Ex part. 1. tractat. 6. Ref. fol. 32.

§. 1. **H**æc quæstio est inter DD. nostri temporis quam maxime agitata: & negatiuam sententiam amplexi sunt Palatius in 4. dist. 38. disput. 1. ad fin. in solut. ad 9. Corduba in summ. quest. 54. Valentia in 2. 2. disput. 1. quest. 4. punct. 3. L. filius lib. 2. cap. 4. dub. 5. num. 30. Nauarra de restit. lib. 3. cap. 1. part. 3. dub. 1. num. 163. Molina de iust. tom. 2. disput. 276. Azorius tom. 1. lib. 12. cap. 9. quest. 2. & ita assertit Zerola in praxi Episc. part. 1. verb. Moniales, ver. ad 2. declarasse Sacram Cardinalium Congregationem, & nouissimè illam docent Valquez in Opusc. de reddit. Eccles. cap. 3. dub. 11. numer. 14. & Suarez de Relig. tom. 3. lib. 8. cap. 14. num. 18. Hi omnes putant, Concil. Trident. sess. 25. cap. 2. de Regul. condere nouum ius; ita vt non possit Religiosus, post dictum Concilium, habere peculium. Vnde assertit Palatius, *vbi supra*, non licere Monialibus habere annuos redditus, etiam cum licentia Superiorum. Et ratio est: quia verba Concilij clarè apparent esse verba præceptiua, & non declaratiua iuris antiqui. Secundo, quia, vt *suprà* cum Zerola probauimus, ita Cardinalium Congregatio interpretata est dicta verba Concilij. Ergo.

2. Sed ego contrariam sententiam probabilem, & tutam in praxi existimandam esse iudico. Dico igitur, Concilium Tridentinum in illis Decretis non condere, & inducere nouum ius; sed tantum confirmare statuta, & ius antiquum. cap. Monachi, & c. cum ad Monasterium. de statu Monach. quæ quidem statuta Regularibus interdixebant peculia concessa ad vsus omnes, etiam profanos, & superfluos Monachorum statui, vel si ad vsus licitos, tamen sine iusta causa concedendi, vel irruocabiliter à Superiore: ergo licita erunt, secundum ius antiquum, & secundum Tridentinum, illa peculia Religiosorum, vel Monialium, concessa ad vsus licitos, & honestos, dependent, & reuocabiliter ad voluntatem simplicem Superioris. Et ita apud multos Religiosos, & Moniales obseruari experientia ipsa docet. Et idè hanc sententiam docet Peirinus de Relig. tom. 1. capit. 2. quest. 2. §. 1. & 2. Fagundez de Præcep. tract. 2. lib. 2. cap. 6. num. 13. Villalobos in sum. part. 2. tract. 35. dub. 30. num. 2. Tannerus in 2. 2. disput. 6. quest. 3. dub. 4. num. 108. Fabro de restit. in 4. sent. lib. 4. dist. 15. quest. 2. disput. 45. cap. 5. num. 125. Riccius par. 4. decis. 340. num. 12. Hieronymus Cenedo de paupert. Relig. dub. 9. num. 4. & seq. Nauarrus comment. 2. num. 15. & 18. de Regularib. Graffius in suis decis. part. 1. lib. 3. cap. 5. num. 55. Emanuël Sa verb. Religio, num. 48. Sanchez in summ. tom. 2. lib. 7. cap. 22. num. 11. Miranda in Manuali Prælat. tom. 1. quest. 28. artic. 8. Barthol. à S. Fausto in thes. Relig. lib. 8. q. 30. Probatur primò hæc sententia ex verbis huius Bullæ Clem. VIII. vbi Pontif. x. facit differentiam, & distinguit inter Bona Communitalis, & bona particularium Religiosorum: ergo, &c. Secundo, Religiosos habere peculium, vt *suprà* diximus, dependent, videlicet, à Prælato, non est habere dominium illarum rerum: ergo tale peculium non repugnat

Sup. hoc. in tom. 6. tr. 8. lege doctrinam Ref. 49. & alterius §. eius not.

vota

voto paupertatis, Tertio verba Concilij non damnant tale peculium, vt constat apud Sanchez, & Cenedo *vbi supra*: ergo, &c.

Sup. hoc in
Ref. seq.

3. Ex his patet, non esse damnandam illarum Religionum consuetudinem, in quibus Religiosi habent assignatos certos annuos redditus ad victum, & vestitum, ita vt si deest aliquid, ipsi quarant; si autem superest licentiam habet applicandi honestis vsibus: & hoc cum dependentia, ad nutum, & voluntatem Superiorum; & dummodo tale peculium, & annui redditus sint moderati, & non superflui; sed ad statum Religiosi habentis peculium necessarii. Dixi, *ad statum Religiosi*, &c. quia peculium aliquod potest esse superfluum, vni, & non alteri; quare qualitas personarum, conditionis, loci, & aliarum circumstantiarum ad hanc statum decentiam attendenda erit. Vnde aliquando non erunt condemnandi multi Religiosi, amplissimos redditus possidentes, quia ratione personarum pluribus egent; vt pote, quia Praelatus, quia Magister Ordinis. Secundo, quando Regula esset relaxata, & paupertas eo modo intellecta, & praeualisset consuetudo. Tertio, quando pars illorum reddituum applicatur in bonum ipsius Monasterij, & Religiosorum, seu Monialium pauperum ipsius Conuentus, aut aliorum pauperum; caetera vero in licitos ipsius Religiosi vsus. Quarto, quando Religiosus ille sua industria comparauit Monasterio; & ideo aequum est, vt plura sibi concedantur in elemosynas, & alios honestos vsus, &c.

4. Restat modo respondere ad argumenta in contrarium adducta. Ad primum, de verbis Concilij, videndus est Sanchez, & Cenedo *vbi supra* declarantes, illa verba Concilij prohiberentur peculia superflua, & non licita, & independentia a voluntate Superiorum. Nec valet dicere, (quod erat secundum argumentum,) quod illa verba Concilij in contrarium fuerunt interpretata ab Illustri Cardinali Congregatione: nam respondeo, de illa declaratione authenticè non constare. Deinde aliqui DD. asserunt declarationes Cardinalium esse tantum doctrinales, & non esse necessariò standum illis. Ita docent Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 9. disp. 2. num. 10.* Petrus Ledesma *in sum. tom. 1. de Sacram. Penit. cap. 33. diff. 1. fol. mibi 285.* Bonacina *tract. de legib. disp. 1. quest. 1. punct. 8. num. 4.* Villalobos *in sum. tract. 2. diff. 7. num. 5.* Ioan. Valerius *in suis differ. vtriusque fori, verb. absolutio, differ. 1. num. 20. ver. nullitas, differ. 5. num. 2. & ver. iurisdictione, diff. 4. num. 2.* cum aliis aduersus Salas *de leg. quest. 97. tract. 14. disp. 21. sect. 12.* Rodriguez *in qq. regul. tom. 1. quest. 11. art. 1. & 2.* Gasiam *de beneficiis, tom. 1. in Praefatione.* Gambaruptam *in tract. de cas. refer. cap. 3. num. 6.* Lazarium *tract. de blasphemia, quest. 20. num. 39.* Mirandam *in Man. Præl. tom. 2. quest. 26. art. 11.* Narbonam *de appellatione à Vicario ad Episc. p. 1. n. 189.* Homobonum *in exam. Eccl. part. 1. tr. 1. cap. 6. q. 29.* & alios docentes, supradictas declarationes non esse tantum doctrinales sed etiam decisivas. Sed nos de hoc alibi. Vide *sup. Resol. 19.*

Quæ nunc
hanc sequetur.

RESOL. XXIX.

An Religiosus de annuis redditibus ex Superioris licentia ad usum suum concessis sine aliqua restrictione, possit libere parce viuendo aliis donare? Ex p. 1. tr. 6. Resol. 19.

Sup. hoc in
Ref. præteri-
ta §. Ex his,
sed lege eam
per totam.

§. 1. Minime videtur ex textu huius Bullæ, vbi summus Pontifex solum concedit Religiosis largiri munuscula. Et ita tenet Azorius in terminis nostræ Bullæ *par. 1. lib. 1. c. 9. q. 6. Faust. in thes.*

Religion. lib. 8. q. 154. n. 3. & Sanch. in sum. tom. 1. lib. 7. c. 19. n. 105.

2. Sed affirmatiuum sententiam probabilem esse iudico, cum licentia, saltem tacita, sui Superioris. Et ratio est; quia hæc Bulla prohibet tantum largitiones munerum, ex quibus graua incommoda, & mala Monasterijs inferuntur: sed donatio eorum, quæ Religiosi, parcius viuendo, referunt, non affert multum damni Monasterio, vt patet; ergo, &c. Probatur minor: nam in tali donatione Religiosus nullum damnum inferit Monasterio, sed genio suo, & venturi, & condecens suæ personæ, cui hæc detrahit, & parce viuendo aufert. Ideo ex hac opinione datur occasio Religiosis, vt liberius frugalitati, & moderato sumptui adhaerant, dum sciunt, ea, quæ de sibi necessariis detrahunt, posse licite parentibus, & aliis de se benemeritis donare, & in aliis licitis operibus expendere. Et ita hanc sententiam in terminis nostræ Bullæ sustinet, & docet Ludouicus Beia *in respons. cas. conf. p. 4. cas. 32.* Hieronym. Cenedo *de pauper. Relig. lib. 3. 2. num. 9. & 15. & dub. 17. num. 9.* Ioan. Valer. *in diff. vtriusque fori, verb. munera, num. 73.* qui addit aliam rationem: nam, vt diximus *supra*, in ista Constitutione non redditur illicita illa largitio munerum, quæ ante ipsam erat licita: sed largitiones munerum à Religiosis, qui parcius vivebant, ante hanc constitutionem erant licite; ergo erunt & modo. Ex quibus apparet, me rectè olim consuluisset euidam Religioso, extra Claustrum moranti, cui certi annui redditus, sine vlla restrictione, à suo Superiore assignati fuerant, potuisse sine vilo scrupulo donationes decentes facere, & aliquas elemosynas præbere.

3. Ex his apparet, quod non rectè aliqui hanc sententiam his diebus noluerunt admittere: est enim probabilis, & illam, præter DD. citatos docent etiam multi Viri docti de hac re à me consulti ex Societate I. E. S. V. & ex nostra Religione, nouissime illam etiam docet Peirinus *de Religioso subdito, tom. 1. p. 2. cap. 2. §. 6.*

RESOL. XXX.

An in hac Bulla prohibeantur donationes, quæ sunt paruis intellectus, vt Conciones, Lektionen, & huiusmodi manuscripta? Ex p. 1. tr. 6. Ref. 25.

§. 1. Respondeo, posse Religiosos inter se hæc Concessionem: & ita declarasse ipsum Clem. VIII. notauit Coriolan. *tr. de cas. refer. p. 2. cas. 16. num. 13.* Homobonus *in exam. Eccl. part. 1. tract. 7. cap. 22. q. 100.* vnde Ioan. Valerius *in suis diff. verb. manna, num. 106.* asseruit quod libri manuscripti semper sunt Religiosi, & eos secum potest semper deferre, quocumque vadat, etiam si se transferat in aliam Religionem. Et *verb. Regul. diff. 8. num. 2.* docet hoc esse verum etiam nulla petita licentia, & nullis relictis eorum copiis: & sic se vidisse testatur, quendam Religiosum doctissimum secum detulisse duos libros à se compositos, nulla ad id licentia à suo Praelato petita, qui transiit fecerat ad Religionem Carthusianorum.

RESOL. XXXI.

An qui transiit ad aliam Religionem, possit secum deferre scripta, vel libros à se compositos? Ex part. 3. tr. 2. Ref. 63.

§. 1. Nega